

U Z N E S E N I E

Najvyšší súd Slovenskej republiky vo veci starostlivosti súdu o **maloletú N.**, nar. X., bývajúcu u matky a zastúpenú kolíznym opatrovníkom Ú.Ú. so sídlom v N.N. (pôvodne Ú. so sídlom v P.), dieťa matky Ing. S., **trvale** bytom vo V., **prechodne** bytom v N.N., zastúpenej JUDr. S., advokátom v N.N., a otca JUDr. R., bývajúceho v T., o **úpravu styku**, vedenej na Okresnom súde Partizánske pod sp. zn. 6 P 99/2009, o dovolaní matky proti uzneseniu Krajského súdu v Trenčíne z 10. júla 2012 sp. zn. 19 CoP 53/2012, takto

r o z h o d o l :

Najvyšší súd Slovenskej republiky uznesenie Krajského súdu v Trenčíne z 10. júla 2012 sp. zn. 19 CoP 53/2012 **z r u š u j e** a vec mu vracia na ďalšie konanie.

O d ô v o d n e n i e

Okresný súd Partizánske uznesením zo 7. októbra 2011 č.k. 6 P 99/2009-289 preniesol príslušnosť vo veci starostlivosti súdu o maloleté dieťa podľa § 177 ods. 2 O.s.p. na Okresný súd N. z dôvodu, že od začatia konania došlo k zmene okolností, podľa ktorých sa posudzuje príslušnosť na prejednanie danej veci. Uviedol, že matka s maloletou od novembra 2009 býva v N., zariaďuje byt, kde sa väčšinou zdržiava s maloletou a maloletá navštevuje v N. materskú školu, čo sú skutočnosti nasvedčujúce, že pobyt maloletej v N. nie je prechodného charakteru. Uviedol, že pojednávania museli byť opakovane odročované na žiadosť matky z dôvodu ošetrovania maloletej, preto minimálne z časového hľadiska je dostupnosť súdu v mieste bydliska dieťaťa pre maloletú aj matku priaznivejšia.

Na odvolanie matky Krajský súd v Trenčíne (po zrušení jeho predchádzajúceho uznesenia zo 6. decembra 2011 sp. zn. 5 CoP 65/2011 uznesením Najvyššieho súdu Slovenskej republiky z 26. apríla 2012 sp. zn. 4 Cdo 76/2012) v poradí druhým uznesením

z 10. júla 2012 sp. zn. 19 CoP 53/2012 opätovne potvrdil uznesenie súdu prvého stupňa s poukazom na ustanovenie § 219 ods. 1 O.s.p., keď napadnuté uznesenie súdu prvého stupňa považoval za vecne správne, náležité odôvodnené a v celom rozsahu sa s ním stotožnil. Zdôraznil, že z hľadiska určenia bydliska občana nie je rozhodujúce, kde je účastník podľa predpisov o evidencii obyvateľstva prihlásený na trvalý pobyt, ale úmysel občana trvale sa v určitom mieste zdržiavať.

Proti tomuto uzneseniu odvolacieho súdu podala obsiahle dovolanie matka, ktorého prípustnosť odvodzovala z ustanovenia § 237 písm. f/ O.s.p., teda, že sa jej postupom odvolacieho súdu odňala možnosť konať pred súdom tým, že pred rozhodnutím odvolacieho súdu jej nebolo ako účastníčke konania ani jej advokátovi, doručené rozhodnutie dovolacieho súdu. Vzhľadom na túto skutočnosť nemala ani vedomosť, že opätovne na Krajskom súde v Trenčíne prebieha konanie o jej pôvodnom odvolaní a preto nemohla doplniť ani nové skutočnosti ktoré medzičasom vyšli najavo. Poukázala na to, že v dovolacom konaní je povinne zastúpená advokátom a preto aj uznesenie dovolacieho súdu malo byť doručené advokátovi. Nemohla preto nastať ani fikcia doručenia uznesenia dovolacieho súdu, ktoré jej navyše bolo doručované na adresu, na ktorej sa v čase doručovania nezdržiavala (B.). Uviedla, že jej súdom nebolo doručené ani napadnuté uznesenie Krajského súdu v Trenčíne, preto rozhodnutie nemohlo nadobudnúť právoplatnosť 3. októbra 2012 tak, ako je to na ňom vyznačené. Podrobne rozviedla okolnosti týkajúce sa jej pobytu a s tým spojených pochybení pri doručovaní jej súdnych zásielok.

Kolízny opatrovník v písomnom vyjadrení k dovolaniu matky uviedol, že nie je kompetentný sa vyjadriť k právnomu posúdeniu v tejto časti.

Otec nevyužil právo vyjadriť sa k podanému dovolaniu.

Najvyšší súd Slovenskej republiky ako súd dovolací (§ 10a ods. 1 O.s.p.) po zistení, že dovolanie podala včas účastníčka konania (§ 240 ods. 1 O.s.p.) zastúpená advokátom (§ 241 ods. 1 O.s.p.), skúmal bez nariadenia dovolacieho pojednávania (§ 243a ods. 3 O.s.p.) najskôr, či dovolanie smeruje proti rozhodnutiu, proti ktorému ho zákon pripúšťa.

Podľa § 236 ods. 1 O.s.p., dovolaním možno napadnúť právoplatné rozhodnutia odvolacieho súdu, pokiaľ to zákon pripúšťa.

V prejednávanej veci odvolací súd rozhodol uznesením. Pokiaľ dovolanie smeruje proti rozhodnutiu odvolacieho súdu vydanému v tejto procesnej forme, je tento opravný prostriedok prípustný, ak smeruje proti zmeňujúcemu uzneseniu odvolacieho súdu (§ 239 ods. 1 písm. a/ O.s.p.) alebo uzneseniu, ktorým odvolací súd rozhodoval vo veci postúpenia návrhu Súdnemu dvoru Európskych spoločností (§ 109 ods. 1 písm. c/) na zaujatie stanoviska (§ 239 ods. 1 písm. b/ O.s.p.) alebo potvrdzujúcemu uzneseniu, vo výroku ktorého odvolací súd vyslovil, že dovolanie je prípustné, pretože ide o rozhodnutie po právnej stránke zásadného významu (§ 239 ods. 2 písm. a/ O.s.p.), alebo ak ním bolo potvrdené buď uznesenie súdu prvého stupňa o návrhu na zastavenie výkonu rozhodnutia na podklade cudzozemského rozhodnutia (§ 239 ods. 2 písm. b/ O.s.p.) alebo uznesenie o uznaní (neuznaní) cudzieho rozhodnutia alebo jeho vyhlásenie za vykonateľné (nevykonateľné) na území Slovenskej republiky (§ 239 ods. 2 písm. c/ O.s.p.).

Ako je ale výslovne uvedené v § 239 ods. 3 O.s.p., ustanovenia odsekov 1 a 2 neplatia, ak ide o uznesenie o príslušnosti, predbežnom opatrení, poriadkovej pokute, o znalečnom, tlmočnom, o odmietnutí návrhu na zabezpečenie predmetu dôkazu vo veciach týkajúcich sa práva duševného vlastníctva a o trovách konania, ako aj o tých uzneseniach vo veciach upravených Zákonom o rodine, v ktorých sa vo veci samej rozhoduje uznesením. Preto pokiaľ dovolateľka dovolaním napadla uznesenie odvolacieho súdu o príslušnosti, prípustnosť dovolania ustanovenie § 239 ods. 3 O.s.p. priamo vylučuje.

Dovolací súd v súlade s § 242 ods. 1 druhá veta O.s.p. preskúmal prípustnosť dovolania aj z hľadísk uvedených v § 237 písm. a/ až g/ O.s.p., ktoré pripúšťa dovolanie proti rozhodnutiu (rozsudku alebo uzneseniu) odvolacieho súdu vtedy, ak konanie, v ktorom bolo vydané, je postihnuté niektorou zo závažných v ňom vymenovaných procesných väd (ide o nedostatok právomoci súdu, spôsobilosti účastníka, riadneho zastúpenia procesne nespôsobilého účastníka, prekážku veci právoplatne rozhodnutej alebo už prv začatého konania, nedostatok návrhu na začatie konania, hoci podľa zákona bol potrebný, prípad odňatia možnosti účastníka pred súdom konať a prípad rozhodovania vylúčeným sudcom alebo nesprávne obsadeným súdom). Vady konania vymenované v § 237 písm. a/ až e/ a g/ O.s.p. neboli v dovolaní namietané a ani nevyšli najavo v dovolacom konaní.

Dovolaateľka namietala vadu konania podľa ustanovenia § 237 písm. f/ O.s.p., a to, že svojím postupom jej súd odňal možnosť pred ním konať tým, že o podanom odvolaní proti uzneseniu súdu prvého stupňa rozhodol opätovne odvolací súd skôr, než bolo jeho predchádzajúce uznesenie Najvyšším súdom Slovenskej republiky právoplatne zrušené a s obsahom rozhodnutia Najvyššieho súdu Slovenskej republiky jej nebolo umožnené sa oboznámiť.

So zreteľom na tento obsah dovolania sa dovolací súd osobitne zamerlal na skúmanie, či konanie nie je zaťažené vadou v zmysle § 237 písm. f/ O.s.p. Podľa tohto ustanovenia je dovolanie prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu, ak sa účastníkovi konania postupom súdu odňala možnosť konať pred súdom. Táto vada konania znamená porušenie základného práva účastníka súdneho konania na spravodlivý proces, ktoré právo zaručujú v podmienkach právneho poriadku Slovenskej republiky okrem zákonov aj čl. 46 a nasl. Ústavy Slovenskej republiky a čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (vyhláseného v oznámení Federálneho ministerstva zahraničných vecí č. 209/1992 Zb.).

Postup pri doručovaní rozhodnutí o dovolaní upravuje ustanovenie § 243b ods. 5 O.s.p. tak, že odkazuje na obdobné použitie § 225 O.s.p. Vyplýva z toho, že rozhodnutie o dovolaní doručuje súd prvého stupňa, pokiaľ ho nedoručil priamo dovolací súd (príp. odvolací súd).

Rozhodnutie dovolacieho súdu o dovolaní musí byť vždy doručené účastníkom konania (ich zástupcom), prípadne ďalším osobám zúčastneným na konaní, pretože až týmto úkonom nastávajú právne účinky tohto rozhodnutia.

Zo súdneho spisu vyplýva, že s obsahom uznesenia Najvyššieho súdu Slovenskej republiky z 26. apríla 2012 sp. zn. 4 Cdo 76/2012, ktorým bolo uznesenie Krajského súdu v Trenčíne zo 6. decembra 2011 sp. zn. 5 CoP 65/2011 zrušené a vec mu bola vrátená na ďalšie konanie, sa matka nemala možnosť oboznámiť, keďže Krajský súd v Trenčíne nesprávne doručoval toto uznesenie matke na adresu B., N. (por. čl. 335), odkiaľ sa zásielka vrátila späť súdu 21. júna 2012 s poznámkou „zásielka neprevzatá v odbernej lehote“ (por. čl. 337). Dovolací súd poznamenáva, že ani prípadné doručenie rozhodnutia dovolacieho súdu matke by na veci nič nezmenilo, pretože už zo záhlavia uznesenia Najvyššieho súdu

Slovenskej republiky z 26. apríla 2012 sp. zn. 4 Cdo 76/2012 jednoznačne vyplýva, že matka v dovolacom konaní bola zastúpená advokátom JUDr. S. (por. tiež čl. 319) a preto, aby mohli nastať účinky doručenia tohto rozhodnutia, bolo potrebné ho doručiť advokátovi (por. ust. § 49 ods. 1 O.s.p.). Dovolací súd na tomto mieste poznamenáva, že napriek tomu, že v plnomocenstve z 2. februára 2012 predloženého matkou (čl. 319) je uvedené, že splnomocňuje advokáta „vo veci podania dovolania proti uzneseniu Krajského súdu v Trenčíne zo dňa 6.12.2011, sp. zn. 5CoP/65/2011-307“, bolo potrebné vychádzať z ustanovenia § 241 ods. 1 vety druhej O.s.p., podľa ktorého v dovolacom konaní dovolateľ musí byť zastúpený, pokiaľ nemá právnické vzdelanie buď sám, alebo jeho zamestnanec (člen), ktorý za neho koná. S prihliadnutím na povinné zastúpenie dovolateľa a toto ustanovenie je potrebné chápať tak, že povinné zastúpenie sa vzťahuje na celé dovolacie konanie, t.j. až do nadobudnutia právoplatnosti rozhodnutia o dovolaní, ktoré môže nastať až jeho účinným doručením. Ak potom odvolací súd opätovne rozhodol o podanom odvolaní matky uznesením z 10. júla 2012 č.k. 19 CoP 53/2012-343 bez toho, aby uznesenie dovolacieho súdu doručil právnomu zástupcovi matky ustanoveného pre dovolacie konanie, rozhodol o ňom skôr, než uznesenie dovolacieho súdu, ktorým bolo jeho dovolaním napadnuté uznesenie zrušené a vec mu bola vrátená na ďalšie konanie, nadobudlo právoplatnosť a nastali jeho účinky.

Bolo preto potrebné stotožniť sa s námietkou dovolateľky, že nedoručením jej (právne účinným spôsobom – pozn. dovolacieho súdu) rozhodnutia dovolacieho súdu a neumožnením jej oboznámenia sa s jeho obsahom ešte pred rozhodnutím odvolacím súdom, bolo dovolateľke postupom súdu odňaté právo konať pred súdom (§ 237 písm. f/ O.s.p.). Základným právom účastníka konania je oboznámiť sa s rozhodnutím súdu a predovšetkým s jeho dôvodmi, na základe ktorých môže zvoliť svoj ďalší postup v konaní (otázku bránenia, či uplatnenia svojho práva).

Dovolací súd na základe uvedeného dospel k záveru, že došlo k porušeniu základného práva dovolateľky na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky a práva podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a slobôd (viď aj nález Ústavného súdu Slovenskej republiky sp. zn. I. ÚS 335/06), v dôsledku čoho bola dovolateľke odňatá možnosť konať pred súdom (§ 237 písm. f/ O.s.p.).

Pokiaľ dovolateľka v dovolaní namieta aj to, že súd jej nedoručil ani (teraz) dovolaním napadnuté uznesenie Krajského súdu v Trenčíne z 10. júla 2012 sp. zn. 19 CoP 53/2012,

dovolací súd poznamenáva, že tento nedostatok odstránil sám a dovolaním napadnuté uznesenie doručil dovolateľke do vlastných rúk (na adresu B., ktorú uvádza ako adresu svojho prechodného pobytu), keď zásielku súdu obsahujúcu dovolaním napadnuté uznesenie, si dovolateľka vyzdvihla osobne na pošte 24. novembra 2013 (por. doručenkou).

Procesná vada podľa ustanovenia § 237 písm. f/ O.s.p. zakladá prípustnosť dovolania a je zároveň tiež dôvodom, pre ktorý musí dovolací súd napadnuté rozhodnutie zrušiť, pretože rozhodnutie vydané v konaní postihnutom tak závažnou procesnou vadou nemôže byť považované za správne. Preto Najvyšší súd Slovenskej republiky napadnuté uznesenie odvolacieho súdu zrušil a vec mu vrátil na ďalšie konanie (§ 243b ods. 1, 3 O.s.p.).

Toto rozhodnutie prijal senát Najvyššieho súdu Slovenskej republiky pomerom hlasov 3 : 0.

P o u č e n i e : Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.

V Bratislave 12. decembra 2013

JUDr. Eva S a k á l o v á, v.r.
predsedníčka senátu

Za správnosť vyhotovenia: Lenka Pošová